



Lex Sarah DNR 251/2021

Rapporten inkom: 211206

Utredning inledd: 211206

Rapportör: Socialsekreterare, utredning och uppföljning, vuxenheten

Utredare: Frida Andersson och Susanne Johansson

Sammanfattning

Missförhållandet består i att en socionomkandidat har överträtt sekretessbestämmelserna och gjort slagningar samt tagit del av dokumentation i verksamhetsregistret (Procapita) gällande klienter som inte omfattats av studentens uppdrag.

Frågeställning

- *Vad har inträffat och har det inträffade inneburit ett missförhållande i den mening som avses med bestämmelserna om lex Sarah?*
- *Behöver verksamheten vidta några åtgärder för att säkerställa att det inträffade inte upprepas?*

Händelseförlopp

Vid en kontroll av loggningen i verksamhetssystemet Procapita har det framkommit att en socionomstudent som praktiserar på socialförvaltningen har gjort sökningar samt läst dokumentation gällande fyra personer som inte omfattas av studentens uppdrag. Studenten har även gjort generella sökningar i systemet på bland annat personer som är födda ett specifikt årtal.

Socionomstudenten har undertecknat förbindelse om sekretess och tystnadsplikt den 13 september 2021. Studenten har vidare informerats om hantering av personuppgifter av sina handledare samt gått den obligatoriska utbildningen i verksamhetssystemet som alla nyanställda ska genomgå innan man självständigt får arbeta i Procapita/Lifecare. Utbildningen inbegriper information om hur anställda och socionomstudenter ska, och får, använda verksamhetssystemet.

Händelserna är polisanmälda den 2 december 2021. Studentens praktik är avslutad.

Styrande bestämmelser

Inom socialtjänsten gäller sekretess för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men, 26 kap. 1 § OSL. Utgångspunkten för menprövningen ska vara den enskildes egen upplevelse. Redan den omständigheten att någon känner till att en enskild är aktuell inom socialtjänsten kan vara tillräckligt för att men ska anses föreligga.

Socionomstudenten, liksom alla anställda, uppdragstagare, förtroendevalda och andra likställda, omfattas av socialtjänstens straffsanktionerade sekretess och tystnadsplikt enligt 2 kap. 1 § OSL.

Portalparagrafen i 1 kap. 1 § SoL fastslår att verksamheten ska vara grundad på respekt för enskildas självbestämmanderätt och integritet.

Enligt 11 kap. 5 § SoL ska handlingar som rör enskildas personliga förhållanden förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Denna bestämmelse har även en koppling till den så kallade inre sekretessen som innebär att personal inte ska få del av fler uppgifter än vad som behövs för att man ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Vidare regleras socialtjänstens behandling av personuppgifter i SoLPuL. Dessa bestämmelser ställer krav på behörighetsstyrning i verksamhetssystem i syfte att begränsa handläggares, och andra anställdas, sökmöjligheter.

Vad som avses med en personuppgiftsincident är enligt artikel 4.12 GDPR "en säkerhetsincident som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörigt röjande av eller



obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats". Socialnämnden är i egenskap av personuppgiftsansvarig skyldig att utan onödigt dröjsmål, och senast inom 72 timmar, anmäla en personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY. En personuppgiftsansvarig är undantagen anmälningsskyldigheten om det är osannolikt att incidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter.

Socialförvaltningen rapporterade aktuellt ärende till IMY den 2 december 2021 i enlighet med ovanstående bestämmelse. IMY meddelade den 19 januari 2022 att ärendet lades ned från deras sida, se DNR 248/2021.

Konsekvenser ur ett barnrättsperspektiv

Uppgifter om enskilda, barn och vuxna samt familjer, som journalförs och dokumenteras inom socialtjänsten är synnerligen känsliga. Därför den starka sekretess som råder (se ovan). Ur ett barnrättsperspektiv skulle det kunna vara oerhört kränkande och leda till negativa konsekvenser om uppgifter kring barnet eller dess familj fick spridning till obehöriga.

Enligt artikel 16 får inget barn utsättas för godtyckliga eller olagliga ingrepp i sitt privat- och familjeliv eller angrepp på sin heder och sitt anseende. Barn har rätt till rättsligt skydd mot sådana angrepp eller ingripanden.

Missförhållandet

Socionomstudenten har utan rättsligt stöd för eget bruk tagit del av känslig information om personer som hen skulle kunna använda i felaktigt syfte. Det inträffade bedöms vara ett missförhållande eftersom socionomstudentens agerande har haft negativa konsekvenser för enskildas rättssäkerhet vid handläggningen. Det inträffade bedöms inte utgöra ett sådant allvarligt missförhållande som ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg.

Orsaker

Socialtjänsten har en utarbetad rutin/checklista för att introducera såväl nyanställda som socionomkandidater i verksamheten. Bland annat inbegrips information om sekretess samt att hen får underteckna en försäkran om att man tagit del av informationen. Därutöver den obligatoriska utbildningen i verksamhetssystemet som alla måste genomgå innan man självständigt får arbeta i Procapita/Lifecare. Systemförvaltare utför stickprov och om det framkommer misstankar att någon gjort otillåtna slagningar i systemet kan systemförvaltaren bevaka vederbörande. Lex Sarah-utredaren har inte hittat något systemfel som motiverar att förvaltningen vidtar ytterligare åtgärder för att undanröja risken att något liknande inträffar igen. Det bedöms inte vara brist på information och rutiner utan det inträffade är att ses som en avsiktlig handling av en enskild.

Har något liknande hänt tidigare?

Överträdelse av sekretessbestämmelser Lex Sarah rapporterades 15 april 2019. (DNR 66-2019). Anställd på ett stödboende inom vuxenheten hade gjort slagning och tagit del av journal gällande en klient som ännu inte flyttat in.

Åtgärder

Omedelbara åtgärder

Verksamhetschef för Vuxen bedömde den 211206 att inga omedelbara åtgärder behöver vidtas då ärendet redan är hanterat av chef och säkerhetsansvarig. Händelserna är polisanmälda den 2 december 2021 och kandidatens praktik avslutades utan dröjsmål.

Finns det risk för att någonting liknande kan inträffa igen?

Risken för att någonting liknande kan inträffa igen finns om någon praktikant eller anställd har ett brottsligt uppsåt.



HELSINGBORG

Socialförvaltningen

Datum 220513
Lex Sarahutredning
DNR 251/2021

Anmälan till IVO

Det rapporterade bedöms inte utgöra ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande enligt lex Sarah. Det inträffade ska därför inte rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, utan enbart användas i utveckling av nämndens kvalitetsarbete.

Beslut

- Att godkänna utredningen
- Att inte anmäla ärendet till IVO då det inträffade inte bedöms utgöra varken ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för allvarligt missförhållande enligt 14 kap 7 § Socialtjänstlagen.

Helsingborg den 1 juni 2022

TF

Emelie Erixon
Socialdirektör

Jessica Granqvist

Utredningskällor

Rapport

Möte med sektionschef

Möte med systemadministratör